

7

มีเลือดออกผิดปกติจากช่องคลอด

.....
ออกผิดปกติอย่างไรจึงจะมาพบแพทย์

“ สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้เราทราบว่ามีภาวะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดมั้ย ก็คือการรู้แบบแผนของรอบประจำเดือนที่ปกติของตนเองก่อน ”

อาจารย์แพทย์หญิงกัณทรรัตน์ ปิยนันท์จรัสศรี
ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

“นางปริต กะปรอย อายุ 30 ปี มาพบแพทย์ด้วยอาการเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดมา 3 วัน หลังจากแพทย์ตรวจร่างกายและตรวจภายในอย่างละเอียดแล้วบอกว่าไม่มีความผิดปกติ แต่นางปริตก็ยังคงกังวลใจมากเพราะรู้สึกว่ามีอาการผิดปกติเกิดขึ้นกับตนเอง จึงมาพบแพทย์อีกครั้ง”

ทำไมเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดจึงทำให้ผู้หญิงมีความกังวลค่อนข้างมาก?

ส่วนใหญ่เป็นเพราะกลัวว่าตนเองจะเป็นมะเร็ง ดังนั้นเมื่อแพทย์ตรวจไม่พบความผิดปกติแล้วบอกว่าไม่เป็นอะไร ผู้ป่วยส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยมั่นใจว่าแพทย์ตรวจวินิจฉัยถูกต้องหรือไม่

เมื่อไรต้องมาพบแพทย์?

ก่อนอื่นเราคงต้องมาทำความเข้าใจกันก่อนว่า เลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดคืออะไร โดยปกติประจำเดือนของผู้หญิงจะมาเป็นรอบรอบละ 3-7 วัน แต่รอบห่างกันนานประมาณ 21-35 วัน ขึ้นกับแต่ละคนว่าไข่ตกเร็วหรือช้า และจะเสียเลือดประมาณ 80 มิลลิลิตรต่อรอบ เมื่อไรก็ตามที่มีเลือดออกไม่เป็นรอบ อาจออกกะปริดกะปรอย หรือออกมากออกนานกว่าปกติ หรือออกเป็นรอบแต่มาเร็วหรือช้ากว่าเดิมมากก็ถือว่าผิดปกติ หรือในผู้หญิงบางคนที่อยู่ในวัยหมดประจำเดือนแล้ว แต่หลังจากนั้นก็ยังมีเลือดออกมาอีก ก็ถือว่าไม่ปกติเช่นกัน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้เราทราบว่ามีการะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดมั๊ย ก็คือการรู้แบบแผนของรอบประจำเดือนที่ปกติของตนเองก่อน เมื่อมีปริมาณจำนวนวัน ระยะห่างระหว่างรอบประจำเดือนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก็แสดงว่าอาจมีความผิดปกติเกิดขึ้นกับร่างกายเรา ดังนั้นสัญญาณความผิดปกตินี้คนที่สังเกตเห็นคือตัวผู้หญิงเอง ถ้าหากปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจมาพบแพทย์ก็อาจทำให้พลาดการวินิจฉัยโรคบางอย่างซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพค่อนข้างมาก

อะไรที่ทำให้เกิดเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด?

สาเหตุส่วนใหญ่ขึ้นกับว่าผู้ป่วยอยู่ในช่วงอายุเท่าใด โดยปกติแพทย์ทางนรีเวชจะแบ่งกลุ่มผู้ป่วยออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ช่วงวัยรุ่น วัยเจริญพันธุ์ และวัยหมดประจำเดือน ถ้าเป็นช่วงวัยรุ่นส่วนใหญ่ตรวจร่างกายแล้วก็จะไม่ค่อยพบความผิดปกติ แต่มีเลือดออกทางช่องคลอดเพราะความไม่สมดุลของฮอร์โมนที่สร้างจากรังไข่ ส่วน วัยเจริญพันธุ์ ปัญหาที่พบบ่อยคือ ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ แต่ถ้าเป็นวัยหมดประจำเดือนก็อาจจะพบสาเหตุจากมะเร็งระบบอวัยวะสืบพันธุ์มากกว่า แต่กล่าวโดยทั่วไปการวินิจฉัยแยกโรคก็มีดังนี้

- ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์: แท้งคุกคาม แท้งไม่ครบ ครรภ์นอกมดลูก ครรภ์ไข่ปลาอุก ตั้งรกที่ค้างมานาน
- การอักเสบของช่องคลอด ปากมดลูก และเยื่อโพรงมดลูก
- เนื้องอกของระบบสืบพันธุ์ เช่น มะเร็งปากมดลูก เนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูก
- บาดเจ็บหรือวัสดุแปลกปลอม เช่น ห่วงอนามัย
- ภาวะบกพร่องในการแข็งตัวของเลือดจากสาเหตุใดๆ
- การได้รับยาบางอย่าง โดยเฉพาะฮอร์โมนเพศ

การเตรียมตัวก่อนมาพบแพทย์

ส่วนใหญ่การตรวจวินิจฉัยโรคที่แม่นยำของแพทย์ก็มาจากสิ่งสำคัญคือ ประวัติที่ละเอียด ถูกต้อง และแม่นยำ จากผู้ป่วยร่วมกับการตรวจร่างกาย และส่งตรวจวินิจฉัย เพิ่มเติมตามความจำเป็น ดังนั้นประวัติอะไรบ้างที่ผู้ป่วยควรใส่ใจ

- ประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว ประวัติโรคประจำตัวโดยเฉพาะโรคเลือด โรคมะเร็งเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ หรือมะเร็งเต้านม
- ประวัติเกี่ยวกับประจำเดือน เช่น ปริมาณประจำเดือนครั้งสุดท้าย ประจำเดือนที่เคยมี ระยะเวลา ลักษณะกะปริดกะปรอยไม่เป็นรอบ
- ประวัติเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการคุมกำเนิด เช่น ห่วงอนามัย
- ประวัติการได้รับยา เช่น ยาเอสโตรเจน โปรเจสโตโรน ยาป้องกันเลือดแข็งตัว
- อาการอื่นที่เกิดร่วมด้วย เช่น ปวดท้อง ความแปรปรวนทางอารมณ์ หน้ามืด ใจสั่น เป็นลม คลำพบก้อน

แนวทางการตรวจเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัย

1. จากการซักประวัติและตรวจร่างกาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสามารถวินิจฉัยได้เลย
2. การตรวจค้นพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งจะพิจารณาทำเป็นรายๆ ไป โดยเฉพาะในรายที่สงสัยว่าจะมีความผิดปกติจากการตรวจภายใน หรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นมะเร็ง การตรวจค้นมีดังนี้คือ

- การขูดมดลูกเพื่อตรวจหาความผิดปกติของเยื่อโพรงมดลูก ส่วนใหญ่ไม่ทำในวัยรุ่นที่ตรวจร่างกายแล้วไม่มีความผิดปกติ มักทำในรายที่ให้ฮอร์โมนบำบัดแล้วไม่ได้ผล ในวัยเจริญพันธุ์ก็พิจารณาเป็นรายๆ แต่สำหรับสตรีที่มีอายุมาก หรือในวัยหมดประจำเดือนจะต้องทำทุกราย เพื่อจะได้แน่ใจว่าไม่ได้เป็นมะเร็ง
- ตรวจคลื่นเสียงความถี่สูงดูพยาธิสภาพในโพรงมดลูกในกรณีที่ชวนให้สงสัยว่ามีความผิดปกติ
- ส่องกล้องตรวจภายในโพรงมดลูก
- การทดสอบการตั้งครรภ์
- การตรวจเลือดทดสอบการแข็งตัวของเลือดในบางรายที่สงสัย

โดยปกติในคนที่อายุน้อยกว่า 35 ปี ตรวจร่างกายและตรวจภายในไม่พบความผิดปกติหรือไม่พบพยาธิสภาพใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบอวัยวะสืบพันธุ์สตรีไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับเนื้องอก มะเร็ง การอักเสบ หรือการตั้งครรภ์ ก็ถือว่าเป็นภาวะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดจากรอบเดือนที่ไม่มีสาเหตุ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะกลับมาปกติเองหลังจากรักษาด้วยการให้ฮอร์โมน

การเฝ้าระวังตนเองโดยหมั่นสังเกตอาการผิดปกติ จึงเป็นวิธีที่ง่ายที่ทำให้หน้าผู้ป่วยมาพบแพทย์ อย่างไรก็ตามโรคนางอย่างสามารถตรวจพบได้ตั้งแต่มิมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นการไปปรึกษาแพทย์เพื่อตรวจภายในและเช็คมะเร็งปากมดลูกเป็นประจำทุกปี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด